

A műegyetemi könyvtár másfélszáz éve

A Budapesti Műszaki Egyetem könyvtára – mai hivatalos nevén Budapesti Műszaki Egyetem Könyvtár és Tájékoztatási Központ (BME KTK) – több mint 700 ezer raktári egységet magába foglaló állománnyal rendelkező információ és dokumentum szolgáltató tevékenységet végző közintézmény. A matematikai és fizikai szakirodalom gyűjtésével megbízott országos hatáskörű tudományos szakkönyvtár.

A könyvtár alapjait a reformkor és a dualizmus első éveinek kiemelkedő közéleti személyisége, az író-politikus báró Eötvös József vetette meg. 1848. május 9-én Eötvös – aki ekkor a Batthyány-kormány vallás- és közoktatásügy minisztere volt – egy ötkötetes könyvet ajándékozott a BME akkori előintézményének, a József Ipartanodának.

A szabadságharcot követő másfél évtized Magyarországon a neoabszolutizmus időszaka. Az általánosan jellemző pangás az ipartanoda fejlődésére is kedvezőtlen hatással volt. Az intézmény és vele együtt a könyvtár is csak a kiegyezés (1867) után indulhatott meg a fejlődés útján. 1869-ben az állomány 2361 kötetből áll.

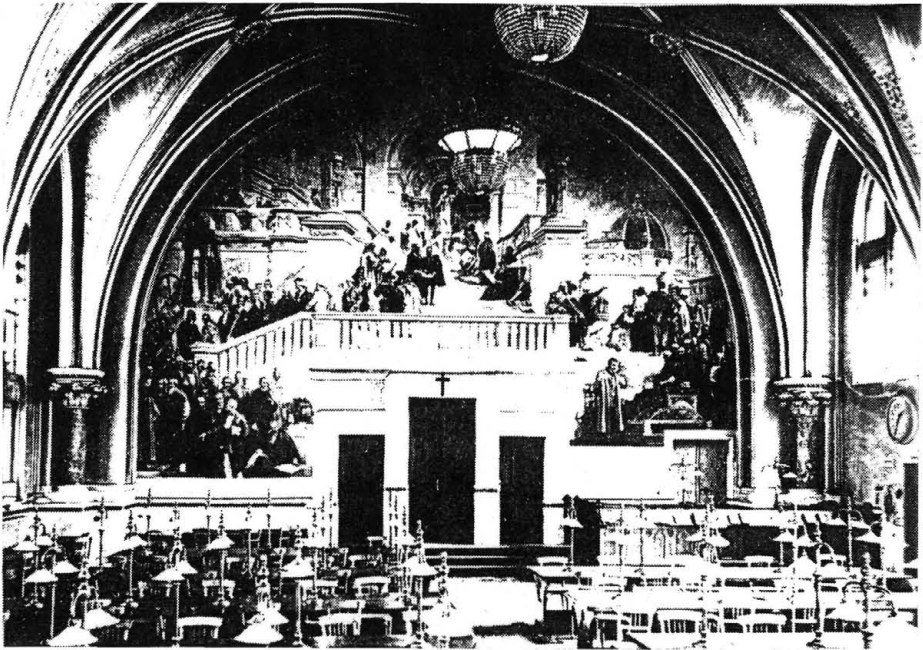
Wartha Vince és Rados Gusztáv könyvtárnokságát az intézmény történetének egyik legfényesebb periódusaként tarthatjuk számon. Mindketten választott tudományterületük: a kémiai technológia (Wartha) illetve a matematika (Rados) európai hírű művelői voltak, emellett egyetemi vezetőként (mind Wartha, mind Rados több tanéven át viselte a műegyetem rector magnificusi méltóságát) is korszakos jelentőségű tevékenységet folytattak. Könyvtárvezetői működésük is történeti értékű.

1874-ben Wartha Vince adta ki a könyvtár első nyomtatott címjegyzékét és később egy könyvtári szaksoportrendszer is kidolgozott.

1909-ben költözött a műegyetem mai helyére, Lágymányosra. Az itt felépülő új, önálló könyvtárárpületet Rados Gusztáv elgondolásai alapján Pecz Samu műegyetemi építész professzor tervezte. Az épület – mely ma is otthont ad a könyvtárnak – eklektikus (neoromán, neogót) stílusban készült, és technikai kialakítása – korában – világszínvonalon állt. A könyvtár bővülő nemzetközi kapcsolatainak ápolásában is elévülhetetlen érdemei vannak Rados Gusztávnak. Könyvtárnoksága végére (1934) az állomány 154097 kötetre nőtt. Az állomány gyarapítására részben vásárlások útján, részben pedig a műegyetemi professzorok könyvajándékozása révén kerülhetett sor.

A két legjelentősebb ajándékot azonban nem tanárok, hanem kívülálló személyek adományozták. Így 1872-ben Eötvös József báró, 1912-ben Hieronymi Károly könyvhagyatékát ajándékozták a műegyetem könyvtárának az örökösök.

A két világháború közötti időszakban a könyvtár legjelentősebb fejlesztését a „Wartha-féle”, többször bővített és újra kiadott címjegyzék felváltó cédulakatalógus készítésének elindítása jelentette 1937-ben.

Nagyolvasó -annó-

A világháború pusztításai során a könyvtári állomány 5-6%-a elveszett, ráadásul ezek a legértékesebb állományrészből kerültek ki. Jelentős károk keletkeztek a könyvtár épületében is. A rendszeres működés csak az épület felújítása után kezdődhetett meg az 1949/50. tanévben.

Az 1950-es évek közepére értek véget a cédulakatalógus kialakítását célzó munkafolyamatok, és készült el maga a katalógus. Az 1950-es - 1960-as években jelentek meg először a könyvtár műszaki tudománytörténeti és módszertani kiadványsorozatai.

Az 1991-es év jelentős évszám a korszerű könyvtár kialakítására irányuló törekvések szempontjából. Ekkor indult el a könyvtári integrált számítógépes rendszer (az ALEPH) kiépítése. Egyben lehetőség nyílt nemzetközi adatbázisok elérésére is. 1991-ben adták át a magas színvonalú, 30000 kötetnek helyet adó szabadpolcos szakolvasót és természettudományi kutatótermet. Az 1995-ben felépült mélyraktárral sikerült megoldani az intézmény raktározási gondjait.

Ezek a fejlesztések lehetővé teszik, hogy a KTK ma is, alapítása 150. évfordulóján, a hagyományokhoz méltó magas színvonalon végezhesse fő tevékenységét, az olvasók igényeinek széleskörű kielégítését.

Osváth Zsolt